

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: *Priče Solomunove 15,1*

Središte proučavanja: *Isus Navin 22; Efescima 6,7; Jovan 7,24; 4. Mojsijeva 25; Priče Solomunove 15,1; 1. Petrova 3,8.9*

Ne postoji narod bez zakona i zemlje. Takav je slučaj i sa biblijskim Izrailjem koji prima Božji zakon (2. Mojsijeva) i dobija zemlju (Knjiga Isusa Navina). Međutim, kao carstvu sveštenika, njima je takođe bio potreban snažan identitet, ukorenjen u njihovom pozivu da kao izabrani narod budu Božji predstavnici na zemlji.

Takav identitet ne bi opstao bez dva osnovna elementa: potpune posvećenosti i jedinstva. O ovoj temi govori poglavlje Isus Navin 22. U ovom trenutku, zemlja je osvojena i podeljena između svih plemena – barem delimično (jer ima još posla). Bez obzira na ovu činjenicu, Izrailj je ipak morao da shvati šta znači biti Izrailj. Potreba da razumeju svoj identitet je svrha završnih govora u knjizi, koji se nalaze u tekstovima Isus Navin 22,1–8; Isus Navin 23 i Isus Navin 24,1–28.

Kao i kod govora koji se nalaze u poglavljima 23 i 24, reči Isusa Navina u Isus Navin 22,2–8 upućene pripadnicima Ruvimovog, Gadovog i polovini Manasijinog plemena, koji su odlazili na drugu stranu Jordana, trebalo je da budu oproštajni govori. Iako osmišljen kao oproštajni govor, zbog epizode sa oltarom u drugom delu poglavlja, Isus Navin je ponovo stupio u interakciju sa ovim plemenima. Isus Navin otkriva put ka potpunoj posvećenosti, koji počinje ljubavlju i završava se služenjem. Incident koji uključuje prekojordska plemena, u drugom delu poglavlja, pokazuje da pojedinačna ili grupna posvećenost Gospodu, bez jedinstva, takođe predstavlja pretnju Božjem planu. Ako Izrailj želi da izdrži predstojeće izazove, ne može da zaboravi ko je u odnosu na Boga i ko su oni u odnosu jednih prema drugima.

Drugi deo: Komentar

Poglavlje Isus Navin 22 sadrži poslednji narativ knjige, kojem prethodi kratak govor uvaženog vođe prekojordskim plemenima, koja su, pošto su ispunila Mojsijevu zapovest pomažući svojoj braći u osvajanju, bila spremna da pređu preko Jordana. U svom govoru, Isus Navin je naglasio da su prekojordska plemena, iako će biti geografski odvojena, i dalje deo Izrailja i da treba da žive u skladu s tim. Njegova poruka se fokusirala na važnost svesrdne posvećenosti Jahveu u kontekstu saveza, koji zahteva služenje zasnovano na ljubavi. Uprkos geografskoj odvojenosti, pozvani su da ostanu ujedinjeni u svojoj odanosti Tori i njenom davaocu. Podizanje oltara poslužilo bi kao test i njihove posvećenosti i njihovog jedinstva.

Od ljubavi do službe

U poglavlju Isus Navin 22, vođa Izrailja se bliži kraju svog naloga. Zemlja je podeljena, a Izrailj ima relativnu kontrolu nad preostalom teritorijom koju treba osvojiti. Sada počinje sezona oproštaja. Kako je Isus Navin bio uveren da više neće videti vođe prekojordskih plemena (što se ubrzo pokazalo kao njegovo

pogrešno uverenje), dao im je poslednja uputstva. U tipičnoj strukturi saveza, Isus Navin ih je pohvalio što su sledili sve što su Mojsije i on naredili i što su pomogli svojoj braći tokom osvajanja (Isus Navin 22,2.3). Zatim je naglasio Božju vernost u ispunjavanju svojih obećanja i rekao da je vreme da se odmore (Isus Navin 22,4). Pre njihovog odlaska, on je sumirao srž Tore (zakona) i objasnio put do potpune posvećenosti sa pet neprolaznih izraza, napredujući logično od ljubavi do služenja:

Prvo, „ljubiti Jahvea, svog Boga“. Ljubav je temelj Božijeg karaktera i od nje sve počinje. Služenje bez ljubavi je legalizam. Takva služba je iskrivljavanje Tore i Bog je ne može prihvatiti. Pored hodanja svim putevima Njegovim i držanja zapovesti, ljubav je sažetak zakona, što je i Mojsije izrekao pre svoje smrti (5. Mojsijeva 10,12.13.20; 5. Mojsijeva 11,1; 5. Mojsijeva 6,4–15; 5. Mojsijeva 13,4.5). Nema kontradiktornosti između Starog i Novog Zaveta u otkrivenju Boga: On je stvorio ljudska bića da imaju zajednicu sa Njim, zasnovanu na ljubavi, a ne na strahu. Kao što Pavle kaže, u 1. Korinćanima 13,2, bez „ljubavi“ mi smo „ništa“. Naša ljubav je odgovor, jer mi Njega volimo zato što je On prvi voleo nas (1. Jovanova 4,19). Predmet naše ljubavi je uravnotežen između božanske transcendentnosti Stvoritelja (Elohima) i ispoljavanju božanskog, našeg Gospoda (Jahvea), u materijalnom svetu, koji prebiva sa svojim narodom.

Drugo, „da hodi svim putevima Njegovim“. Biblija često koristi metaforu „hodanja“ na odnos između Boga i Njegovog naroda. Izražava, s jedne strane, bliskost, a s druge, saglasnost. U bukvalnom smislu Bog hodi (na jevrejskom *hlk*) sa svojim narodom (2. Mojsijeva 13,21, uporedi sa 1. Mojsijeva 3,8). U duhovnom smislu, On ih poziva da hodaju sa Njim. Sa ovom pozadom, slika postaje odnos, jer „hoće li dvojica ići zajedno, ako se ne sastanu?“ (Amos 3,3). Pored toga, ukazuje na ponašanje koje se očekuje od onih koji izaberu da hode sa Bogom, kao što se vidi u tekstu 3. Mojsijeva 26,23.24: „Ako se ni od toga ne popravite, nego mi još uzidete nasuprot, i ja ću vama ići nasuprot, i biću vas još sedam puta više za grijehe vaše“.

Treće, „držati zapovesti Njegove“. Držanje zapovesti kao izraza Božje volje je prirodan rezultat zahvalnog srca koje shvata šta je Bog učinio. U ovom nizu dolazi do progresije od ljubavi, kao početne tačke, prve iskre, do odnosa poverenja, koji rezultira poslušnošću. Zato Jovan kaže da „Njegove zapovesti nisu teške“ (1. Jovanova 5,3). Jasno je da prava poslušnost proizlazi iz ljubavi, kao što je očigledno u Isusovim rečima upućenim učenicima: „Ako imate ljubav k meni, zapovijesti moje držite“ (Jovan 14,15). Poštovanje zakona donelo bi život Izrailju (3. Mojsijeva 18,5), ne život u spasonosnom smislu, već život u izobilju na zemlji. Držeći se božanskih principa, Izrailj bi mogao da uspostavi pravedno i prosperitetno društvo, čiji bi uspeh bio svedočanstvo svetu.

Četvrto, „držati Ga se čvrsto“. Hebrejski glagol *dbq* takođe znači „prilepiti se“, i u doslovnom i u metaforičkom smislu. U poslednjem, to ukazuje na stanje odanosti, naklonosti i bliskosti. Prvo pojavljivanje reči opisuje čoveka koji se priljubio uz svoju ženu u bračnoj zajednici: „Zato će ostaviti čovjek oca svojega i mater svoju, i priljepiće se [*dbk*] k ženi svojoj, i biće dvoje jedno tijelo“ (1. Mojsijeva 2,24). Ista naredba da se priljube, ali uz Jahvea, kojoj takođe prethodi

poziv da Ga vole i pokoravaju Mu se, pojavljuje se u tekstu 5. Mojsijeva 30,20, gde Mojsije takođe iznosi razlog: „Jer je on život tvoj“. Kao spas za osobu koja se davi, Izrailj treba da se drži Boga kao svoje jedine nade. Slika takođe izaziva potrebu za istrajnošću u održavanju veze sa Bogom u zemlji i u vremenu u kojem bi bilo bezbroj smetnji koje bi se borile za njihovu pažnju.

Najzad, „da Mu služiš svim srcem i svom dušom svojom“. „Služenje Jahveu je bio razlog koji je predložen faraonu za odlazak Izrailja iz Egipta: ‘I reci mu: Gospod Bog Jevrejski posla me k tebi da ti kažem: pusti narod moj da mi posluži u pustinji’“ (2. Mojsijeva 7,16; uporedi sa 2. Mojsijeva 12,31). Kada je Izrailj napustio Egipat, u suštini je menjao gospodare, prihvatajući da služi Jahveu umesto faraonu. Služeći Bogu, oni bi iskusili blagoslov i ispunili svoj plan da blagoslove sve narode na zemlji. Na kraju krajeva, iskupljeni su takođe pozvani da večno služe Bogu (Otkrivenje 22,3). Dakle, ljudska bića pronalaze svoj pravi identitet samo kada voljno služe svom Stvoritelju s ljubavlju. Ovo mešanje ljubavi sa služenjem je paradoks postojanja: kada stvorenja žive da služe sebi, nailaze samo na zbrku, očaj i smrt. Ali kada predaju svoj sebični stav i potčine se volji Stvoritelja, oni pronalaze pravu svrhu, zadovoljstvo i život u izobilju. Ovo isto rezonovanje vidimo u Isusovoj izjavi u tekstu Luka 9,24, „Jer ko hoće dušu svoju da sačuva, izgubiće je; a ko izgubi dušu svoju mene radi onaj će je sačuvati“.

Nakon svog oproštajnog govora, „blagoslovi ih Isus, i otpusti ih da idu u svoje šatore“ (Isus Navin 22,6). Ove reči su za njih trebale da budu poslednje od Isusa Navina, ali nedugo zatim, epizoda sa oltarom će testirati njihovu odlučnost da slede njegov savet. Nedostatak jedinstva postao je problem kroz istoriju Izrailja. Ubrzo nakon smrti Isusa Navina, njihov neuspeh da vole, hodaju, slušaju, čvrsto se drže i služe otkrio je nedostatak teološkog jedinstva, kao što je očigledno u knjizi Sudije, što je dovelo do konačnog raspada Izrailja. Do kraja knjige, građanski rat je skoro doveo Benjaminovo pleme do nestanka (Sudije 20,21). Iako je ujedinjena monarhija jedno vreme donela političko i duhovno jedinstvo, ovakvo stanje nije dugo trajalo. Posle raskola između severnih i južnih plemena, Izrailj nikada više nije bio jedna nacija. Otpadništvo se pokazalo kao sila dezintegracije i razjedinjenosti. Istorija Izrailja ilustruje da su jedinstvo i potpuna posvećenost međusobno zavisni.

Treći deo: Primena u životu

Trajna veza

U Bibliji se Božji odnos sa Njegovim narodom često upoređuje sa brakom, s Bogom kao mužem punom ljubavi i Izrailjem kao nevernom ženom. Ova metafora ilustruje ideju o Božjoj nepokolebljivoj ljubavi u suprotnosti sa neposlušnošću Izrailja. U Novom zavetu, dolazak obećanog Mesije upoređuje se sa ceremonijom venčanja.

Razmislite o sopstvenim iskustvima kao supružnika, ako ste u braku, ili razmislite o svojim dubokim prijateljstvima i o tome kako je recept Isusa Navina za potpunu posvećenost, od suštinskog značaja za srećnu i trajnu vezu. Razmislite o svakoj od sledećih imperativnih radnji pojedinačno i o tome kako one doprinose uspehu veze:

1. Ljubav _____
2. Zajedništvo _____
3. Poštovanje _____
4. Odanost _____
5. Služenje _____

Trajno jedinstvo

„Posetilac duševne bolnice je zaprepašćen primetio da su samo tri stražara nadgledala stotinu opasnih zatvorenika. Pitao je svog vodiča: ‘Zar se ne plašiš da će ovi ljudi savladati stražare i pobeći?’ ‘Ne’, bio je odgovor. ‘Mentalni bolesnici se nikada ne ujedinjuju.’“ – Michael P. Green, *1500 Illustrations for Biblical Preaching* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2000), str. 65. Zbog našeg stanja, jer smo duhovno bolesni, imamo poteškoća da se ujedinito. Iz novozavetne perspektive, jedinstvo u crkvi je čudo koje čini Duh Sveti, u saradnji sa nama (Efescima 5,2–15).

- 1. Da ili ne: Da li doprinosite podeli u crkvi ili radite na promovisanju jedinstva?**
- 2. U svetlu vašeg odgovora iznad, ako primetite da ometate jedinstvo, kako možete promeniti svoje navike i stavove da biste umesto toga postali ujedinjujuća snag**

